Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Inizjattiva taċ-Ċittadini Ewropej — Insalvaw lin-naħal u lill-bdiewa"

(opinjoni fuq inizjattiva proprja)

(2023/C 100/07)

Relatur: **Arnold PUECH d'ALISSAC**

Deċiżjoni tal-Assemblea Plenarja	19.5.2022
Bażi legali	Artikolu 52(2) tar-Regoli ta' Proċedura
	Opinjoni fuq inizjattiva proprja
Sezzjoni kompetenti	Sezzjoni għall-Agrikoltura, l-Iżvilupp Rurali u l-Ambjent
Adozzjoni fis-sezzjoni	24.11.2022
Adozzjoni fil-plenarja	15.12.2022
Sessjoni plenarja Nru	574
Riżultat tal-votazzjoni	
(favur/kontra/astensjonijiet)	168/0/2

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1. Is-suċċess ta' din l-inizjattiva taċ-ċittadini Ewropej (IĊE) juri aspettattivi għoljin ħafna taċ-ċittadini Ewropej fil-konfront tal-Kummissjoni Ewropea (KE). Il-KESE l-ewwel jixtieq jifraħ lill-organizzatur u jagħraf l-impenn taċ-ċittadini għal dan is-suċċess, minkejja d-diffikultà biex jinġabru l-firem kollha meħtieġa. Għalhekk huwa stieden lill-KE biex tipprovdi tweġibiet preċiżi u konkreti għat-talbiet li saru minn din l-IĊE.

1.2. Il-KESE jiddispjaċih li l-proposta prinċipali tal-IĊE, li tikkonsisti f'eliminazzjoni gradwali totali tal-pestiċidi sintetiċi sal-2035, mhijiex enfasizzata fit-titolu magħżul: "Insalvaw lin-naħal u lill-bdiewa". Barra minn hekk il-KESE jisħaq li l-KE diġà qed tfassal jew adottat ħafna atti legali favur in-naħal, il-pollinaturi, il-bijodiversità, l-użu sostenibbli tal-pestiċidi u l-appoġġ għall-bdiewa fit-tranżizzjoni agroekoloġika, iżda jirrikonoxxi madankollu li dawn il-miżuri ma laħqux bis-sħiħ l-objettivi tagħhom. Għalhekk jistieden lill-KE biex tieħu miżuri ulterjuri biex tikseb l-objettivi ambizzjużi tagħha b'mod konkret u aktar effettiv. Pereżempju, jirrakkomanda appoġġ aktar b'saħħtu għall-biedja ta' preċiżjoni, l-agrikoltura diġitali, il-kontroll bijoloġiku, ir-robotika, iżda wkoll l-agroekoloġija.

1.3. Il-KESE jenfasizza l-ħtieġa li jitqiesu t-tliet pilastri kollha tas-sostenibbiltà (ambjentali, soċjali u ekonomiku), mingħajr ma jiġi injorat l-aspett ekonomiku li ta' spiss jitwarrab, f'kuntest essenzjali tas-sostenibbiltà tas-sistemi u tas-sovranità tal-ikel.

1.4. Il-KESE jistieden ukoll lill-KE twettaq valutazzjonijiet tal-impatt qabel ma tieħu kwalunkwe deċiżjoni, b'mod partikolari biex tivvaluta l-ispejjeż tal-inizjattiva dwar il-produzzjoni agrikola u dwar l-ekonomija, meta mqabbla mal-ispiża ekonomika tat-telf tal-bijodiversità għall-bdiewa.

2. **Sfond**

2.1. *IĊE għal agrikoltura li tirrispetta aktar in-naħal, il-bnedmin u l-ambjent*

2.1.1. Il-mekkaniżmu tal-IĊE joffri l-possibbiltà liċ-ċittadini Ewropej biex jipparteċipaw b'mod attiv fil-proċessi demokratiċi tal-Unjoni Ewropea (UE), billi jitlob lill-KE tipproponi leġiżlazzjoni ġdida. Ladarba inizjattiva tirċievi l-appoġġ ta' mill-anqas miljun ċittadin tal-UE u tilħaq il-limiti meħtieġa f'mill-anqas kwart tal-Istati Membri ([1]), il-KE trid twieġeb għall-IĊE.

([1]) Ir-Regolament (UE) 2019/788 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-17 ta' April 2019 dwar l-inizjattiva taċ-ċittadini Ewropej (ĠU L 130, 17.5.2019, p. 55).

2.1.2. L-IĊE "Insalvaw lin-naħal u lill-bdiewa! Lejn agrikoltura favur in-naħal għal ambjent b'saħħtu", wara li laħqet dawn il-limiti, stiednet għalhekk lill-KE tipproponi atti legali biex telimina gradwalment il-pestiċidi sintetiċi sal-2035, tirrestawra l-bijodiversità u tgħin lill-bdiewa matul din il-fażi ta' tranżizzjonia.

2.2. *Kuntest ta' tnaqqis tal-pollinaturi u l-erożjoni tal-bijodiversità fl-Ewropa*

2.2.1. It-talbiet ta' din l-IĊE jagħmlu parti minn kuntest fejn l-Ewropa qed tiffaċċja tnaqqis fin-naħal. Fil-fatt, skont il-lista ħamra Ewropea tan-naħal, waħda minn kull tliet speċi tan-naħal u tal-friefet qed tonqos u waħda minn kull għaxra hija mhedda bl-estinzjoni ([2]).

2.2.2. Madankollu, 84 % tal-għelejjel Ewropej jibbenefikaw mill-anqas parzjalment mid-dakkir tal-annimali ([3]) u 78 % tal-pjanti selvaġġi fl-UE jiddependu mill-insetti pollinaturi ([4]). Il-protezzjoni tagħhom hija għalhekk kwistjoni kruċjali għall-produzzjoni agrikola, fil-kuntest essenzjali attwali tas-sigurtà u s-sovranità tal-ikel. Barra minn hekk, in-naħal huma essenzjali għall-produzzjoni tal-għasel, filwaqt li l-Unjoni Ewropea tipproduċi hija stess 60 % biss tal-għasel. Sabiex tissodisfa d-domanda, trid tiddependi mill-importazzjonijiet (li minnhom 28 % jiġu miċ-Ċina), li huma ta' kwalità aktar baxxa mill-għasel Ewropew.

2.2.3. Skont ir-rapport ta' valutazzjoni dwar il-pollinaturi, id-dakkir u l-produzzjoni tal-ikel tal-Pjattaforma Intergovernattiva tal-Politika tax-Xjenza dwar il-Bijodiversità u s-Servizzi Ekosistemiċi (IPBES) ([5]), il-fatturi ewlenin tat-tnaqqis tal-pollinaturi huma l-bidliet fl-użu tal-art, il-prattiki agrikoli intensivi u l-użu tal-pestiċidi, it-tniġġis ambjentali, l-ispeċi aljeni invażivi, il-patoġeni u t-tibdil fil-klima.

2.2.4. Riżorsa tal-ikel diversifikata (nektar u polline) li tkun disponibbli fi kwantitajiet suffiċjenti matul is-sena kollha hija wkoll fattur ewlieni fl-iżvilupp xieraq tan-naħal u fl-iżgurar ta' produzzjoni tal-għasel aktar regolari għal dawk li jrabbu n-naħal ([6]).

2.2.5. It-tnaqqis tan-naħal jagħmel parti minn kuntest aktar globali ta' erożjoni tal-bijodiversità. Tabilħaqq, ir-rapport ta' valutazzjoni globali tal-2019 tal-IPBES ([7]) dwar il-bijodiversità u s-servizzi ekosistemiċi vvaluta l-erożjoni bla preċedent tal-bijodiversità.

2.2.6. Wara dawn ir-rapporti tal-IPBES, l-Istitut Nazzjonali tar-Riċerka għall-Agrikoltura, l-Ikel u l-Ambjent (INRAE) u l-Istitut Franċiż tar-Riċerka għall-Esplojtazzjoni tal-Baħar (Ifremer) ippubblikaw, f'Mejju 2022, għarfien espert xjentifiku kollettiv (ESCo) dwar l-impatti tal-prodotti għall-protezzjoni tal-pjanti fuq il-bijodiversità u s-servizzi ekosistemiċi ([8]). L-ESCo jenfasizza l-aspett multidimensjonali tat-tnaqqis tal-bijodiversità, kif ukoll id-diffikultà li jiġi stabbilit is-sehem relattiv tal-prodotti għall-protezzjoni tal-pjanti (PPP) f'dan it-tnaqqis minħabba l-interdipendenza ta' fatturi differenti. Min-naħa l-oħra, l-għarfien xjentifiku ppermetta lill-ESCo jistabbilixxi rabta kawżali ċara bejn l-użu tal-PPP u t-tnaqqis ta' ċerti popolazzjonijiet: dan huwa l-każ tal-insetti pollinaturi.

2.3. *Ħafna atti legali qed jitfasslu jew diġà ġew adottati mill-KE favur in-naħal, l-użu sostenibbli tal-pestiċidi, ir-restawr tal-bijodiversità u l-appoġġ għall-bdiewa fit-tranżizzjoni agroekoloġika*

2.3.1. Fir-rigward tal-protezzjoni tan-naħal u l-pollinaturi: fl-2018, l-UE nediet l-Inizjattiva tal-UE dwar il-Pollinaturi, li għandha l-għan li tiġġieled it-tnaqqis tal-pollinaturi selvaġġi fl-UE. Din tikkonsisti f'10 azzjonijiet maqsuma fi tliet temi prijoritarji:

— it-titjib tal-għarfien dwar it-tnaqqis tal-pollinaturi, il-kawżi u l-konsegwenzi tiegħu;

— l-indirizzar tal-kawżi tat-tnaqqis tal-pollinaturi;

— il-ħolqien ta' sensibilizzazzjoni, l-involviment tas-soċjetà kollha kemm hi u l-promozzjoni tal-kollaborazzjoni.

([2]) Nieto *et al.*, 2014. European Red List of Bees (Il-lista ħamra Ewropea tan-naħal – mhux disponibbli bil-Malti).
([3]) Williams, 1994. The dependence of crop production within the European Union on pollination by honeybees.
([4]) Ollerton *et al.*, 2011. How many flowering plants are pollinated by animals?
([5]) IPBES, 2016. Assessment Report on Pollinators, Pollination and Food Production (Ir-rapport ta' valutazzjoni dwar il-pollinaturi, id-dakkir u l-produzzjoni tal-ikel – mhux disponibbli bil-Malti).
([6]) ITSAP, 2015. Ressources alimentaires pour les abeilles (Riżorsi tal-ikel għan-naħal).
([7]) IPBES, 2019. Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services (Ir-rapport ta' valutazzjoni globali dwar il-bijodiversità u s-servizzi ekosistemiċi — mhux disponibbli bil-Malti).
([8]) INRAE u Ifremer, 2022. Impacts des produits phytopharmaceutiques sur la biodiversité et les services écosystémiques (L-impatti tal-prodotti għall-protezzjoni tal-pjanti fuq il-bijodiversità u s-servizzi ekosistemiċi — mhux disponibbli bil-Malti).

Madankollu, fir-rapport speċjali 15/2020 tagħha dwar il-protezzjoni tal-pollinaturi selvaġġi fl-UE ([9]), il-Qorti Ewropea tal-Awdituri nnotat li "dan ftit li xejn kellu effett fuq it-twaqqif tat-tnaqqis u li kien jinħtieġ li l-inizjattiva tiġi mmaniġġjata aħjar biex tilħaq l-objettivi tagħha". Il-KE nnifisha rrikonoxxiet ukoll fir-rapport tagħha dwar l-implimentazzjoni tal-inizjattiva ([10]) li filwaqt li sar progress sinifikanti fl-implimentazzjoni tal-azzjonijiet tal-inizjattiva, għadhom meħtieġa sforzi biex jiġu indirizzati l-kawżi differenti tat-tnaqqis.

2.3.2. Fir-rigward tat-tnaqqis tal-impatti u r-riskji tal-prodotti għall-ħarsien tal-pjanti: il-KE nediet ir-reviżjoni tad-Direttiva tagħha dwar l-użu sostenibbli tal-pestiċidi, sabiex tindirizza l-kwistjoni ewlenija tal-effettività limitata tagħha fit-tnaqqis tal-użu u r-riskji tagħha għas-saħħa tal-bniedem u l-ambjent, billi ppreżentat abbozz ta' regolament ġdid f'Ġunju 2022 ([11]). Fost il-miżuri ewlenin insibu:

— miri legalment vinkolanti fil-livell tal-UE biex jitnaqqsu l-użu u r-riskju tal-pestiċidi kimiċi b' 50 % u l-użu tal-pestiċidi l-aktar perikoluż sal-2030;

— miżuri ġodda biex tiġi żgurata l-implimentazzjoni ta' ġestjoni integrata tal-pesti mill-bdiewa;

— il-projbizzjoni, fejn ma ngħatat l-ebda deroga, tal-pestiċidi kollha f'żoni sensittivi.

2.3.3. It-tqegħid fis-suq tal-PPP fl-UE huwa rregolat b'mod strett. Il-qafas legali għat-tqegħid fis-suq tal-PPP fl-UE huwa stabbilit bir-Regolament (KE) Nru 1107/2009 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ([12]). F'konformità ma' dan ir-Regolament, il-valutazzjonijiet tar-riskju jitwettqu qabel l-approvazzjoni ta' sustanza attiva fil-livell Ewropew, sabiex jiġu evitati effetti negattivi potenzjali fuq is-saħħa jew l-ambjent. Barra minn hekk, qed jiġu riveduti l-linji gwida dwar il-valutazzjoni tar-riskju tal-prodotti għall-protezzjoni tal-pjanti fuq in-naħal (Dokument ta' Gwida dwar in-Naħal jew "Bee Guidance Document" ([13])) sabiex jitqiesu l-aħħar żviluppi xjentifiċi f'dan il-qasam.

2.3.4. Fir-rigward tar-restawr tal-bijodiversità fiż-żoni agrikoli: għalkemm ma tirrigwardjax biss iż-żoni agrikoli, l-UE tista' tiddependi min-network Natura 2000 u mid-Direttivi dwar "l-Għasafar" ([14]) u dwar "il-Ħabitats" ([15]), li jiffurmaw il-bażi tal-leġiżlazzjoni Ewropea dwar il-konservazzjoni tan-natura. Il-KE stabbilixxiet ukoll l-Istrateġija tal-UE għall-Bijodiversità għall-2030 ([16]). Din tinkludi b'mod partikolari azzjonijiet u impenji li għandhom l-għan li jirrestawraw il-bijodiversità fiż-żoni agrikoli, kif stabbilit fl-abbozz ta' Regolament dwar ir-restawr tan-natura ([17]), preżentat mill-KE fit-22 ta' Ġunju 2022. B'mod partikolari, l-Artikolu 8 tal-abbozz jistabbilixxi l-mira vinkolanti għall-Istati Membri biex ireġġgħu lura t-tnaqqis tal-popolazzjonijiet tal-pollinaturi sal-2030, u l-Artikolu 9 jistabbilixxi impenji għar-restawr tal-ekosistemi agrikoli, bħall-kopertura ta' mill-anqas 10 % taż-żoni agrikoli fl-UE b'elementi ta' "karatteristiċi tal-pajsaġġ b'diversità għolja" sal-2030.

2.3.5. Fir-rigward tal-appoġġ għall-bdiewa fit-tranżizzjoni: il-PAK il-ġdida tal-2023-2027 hija għodda ewlenija biex jintlaħqu l-objettivi ambizzjużi tal-Patt Ekoloġiku Ewropew u biex jiġu appoġġati l-bdiewa. Rapport speċjali mill-Qorti tal-Awdituri wera fl-2020 li l-kontribut tal-PAK attwali ma rnexxilux iwaqqaf it-tnaqqis fil-bijodiversità fl-art agrikola ([18]). Il-Qorti tal-Awdituri kkonkludiet li "l-mod kif il-Kummissjoni ssegwi n-nefqa għall-bijodiversità fil-bajġit tal-UE mhuwiex affidabbli; l-impatt tal-pagamenti diretti taħt il-PAK huwa limitat jew inkella mhuwiex magħruf; u l-Kummissjoni u l-Istati Membri taw preferenza lil miżuri ta' żvilupp rurali b'impatt aktar baxx". Il-PAK il-ġdida tinkludi miżuri ġodda biex jittejjeb l-impatt ambjentali tagħha, bħal kundizzjonalità mtejba.

([9]) Qorti Ewropea tal-Awdituri. Rapport Speċjali 15/2020.
([10]) COM(2021) 261 final.
([11]) COM(2022) 305 final.
([12]) Ir-Regolament (KE) Nru 1107/2009 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-21 ta' Ottubru 2009 dwar it-tqegħid fis-suq ta' prodotti għall-protezzjoni tal-pjanti u li jħassar id-Direttivi tal-Kunsill 79/117/KEE u 91/414/KEE (ĠU L 309, 24.11.2009, p. 1).
([13]) EFSA, 2022. Revised guidance on the risk assessment of plant protection products on bees (Apis mellifera, Bombus spp. and solitary bees).
([14]) Id-Direttiva 2009/147/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-30 ta' Novembru 2009 dwar il-konservazzjoni tal-għasafar selvaġġi (ĠU L 20, 26.1.2010, p. 7).
([15]) Id-Direttiva tal-Kunsill 92/43/KEE tal-21 ta' Mejju 1992 dwar il-konservazzjoni tal-habitat naturali u tal-fawna u l-flora selvaġġa (ĠU L 206, 22.7.1992, p. 7).
([16]) COM(2020) 380 final.
([17]) COM(2022) 304 final.
([18]) Qorti Ewropea tal-Awdituri. Rapport Speċjali 13/2020.

2.3.6. It-testi u l-ħidma Ewropea f'setturi oħra minbarra l-agrikoltura jista' jkollhom ukoll effett indirett pożittiv fuq il-pollinaturi, bħall-pakkett leġiżlattiv "lesti għall-mira ta' 55 %", b'referenza għall-objettiv tal-UE li tnaqqas l-emissjonijiet tal-karbonju b' 55 % sal-2030 (bin-naħal ukoll ikun affettwat mit-tibdil fil-klima), il-pjan ta' azzjoni "tniġġis żero" biex jiġi eliminat it-tniġġis fl-arja, fl-ilma u fil-ħamrija, id-Direttiva dwar l-enerġija rinnovabbli, u l-Istrateġija ġdida tal-UE għall-foresti, bl-ambizzjoni tal-KE li tħawwel tliet biljun siġra madwar l-Ewropa sal-2030.

3. **Kummenti ġenerali**

3.1. Il-KESE jenfasizza l-importanza tal-Inizjattivi taċ-Ċittadini Ewropej bħala għodda għall-parteċipazzjoni diretta taċ-ċittadini Ewropej. Tabilħaqq, l-Inizjattiva taċ-Ċittadini Ewropej hija l-aktar għodda b'saħħitha tad-demokrazija parteċipattiva fil-livell Ewropew. Matul is-snin, il-KESE, bħala pont bejn l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili u l-istituzzjonijiet Ewropej, saħħaħ il-post mogħti lill-Inizjattivi taċ-Ċittadini Ewropej u żied il-viżibbiltà tagħhom fil-ħidma ta' kuljum tal-istituzzjonijiet Ewropej. Huwa jilqa' l-fatt li din l-Opinjoni kienet l-ewwel waħda li ġiet adottata dwar Inizjattiva taċ-Ċittadini Ewropej, qabel it-tweġiba tal-KE, u jistieden lill-Kummissjoni twieġeb preċiżament għat-talbiet li saru.

3.2. Il-KESE jiddispjaċih li l-proposta prinċipali tal-IĊE, li tikkonsisti f'eliminazzjoni gradwali totali tal-pestiċidi sintetiċi sal-2035, mhijiex enfasizzata fit-titolu magħżul: "Insalvaw lin-naħal u lill-bdiewa". Huwa enfasizza li ħafna atti legali kienu qed jiġu abbozzati jew kienu diġà ġew adottati mill-KE f'tentattiv biex iwieġbu għal dawn it-talbiet, iżda rrikonoxxa li dawn il-miżuri ma kinux laħqu bis-sħiħ l-objettivi tagħhom. Għalhekk jistieden lill-KE biex tieħu miżuri ulterjuri biex tikseb l-objettivi tagħha aktar malajr u b'mod konkret. Madankollu, il-KESE jenfasizza l-ħtieġa li jitqiesu t-tliet pilastri kollha tas-sostenibbiltà (ambjentali, soċjali u ekonomiku), f'kuntest essenzjali tas-sostenibbiltà tas-sistemi u s-sovranità tal-ikel, u li jitwettqu valutazzjonijiet tal-impatt qabel ma tittieħed kwalunkwe deċiżjoni, b'mod partikolari sabiex jiġu vvalutati l-ispejjeż tal-inizjattiva fuq il-produzzjoni agrikola u fuq l-ekonomija.

4. **Kummenti speċifiċi**

4.1. Fir-rigward tat-talba tal-IĊE għat- "tnaqqis gradwali fl-użu tal-pestiċidi sintetiċi fl-agrikoltura tal-UE bi 80 % sal-2030, li jibda l-ewwel b-eliminazzjoni tal-prodotti l-aktar perikolużi, sabiex ma nibqgħux nużaw pestiċidi sintetiċi sal-2035":

4.1.1. Il-KESE jwissi kontra l-proposta li jiġu stabbiliti objettivi idealistiċi jew li ma jistgħux jintlaħqu fi żmien qasir wisq. Huwa enfasizza li l-KE diġà kienet ipproponiet li tnaqqas l-użu u r-riskju tal-pestiċidi kimiċi b'50 % u l-użu tal-pestiċidi l-aktar perikolużi sal-2030. B'mod aktar ġenerali, huwa kontra li jiġu stabbiliti miri li jnaqqsu l-pestiċidi mingħajr ma jkun hemm rabta mad-disponibbiltà ta' soluzzjonijiet alternattivi effettivi u aċċessibbli għall-bdiewa.

4.1.2. Il-KESE jenfasizza li l-qafas regolatorju għall-PPP fl-Ewropa huwa fost l-aktar eżiġenti f'termini ta' objettivi fid-dinja, peress li jistabbilixxi bħala prinċipju n-nuqqas ta' effetti inaċċettabbli fuq l-ambjent.

4.1.3. Fil-fehma tal-KESE, peress li t-tnaqqis tan-naħal domestiku u tal-pollinaturi selvaġġi għandu kawżi b'diversi fatturi, l-irtirar tal-pestiċidi ma għandux jitqies bħala l-lieva unika jew ewlenija biex jiġi żgurat li jiġu salvati. Huwa essenzjali li jiġu miġġielda l-fatturi kollha tat-tnaqqis. Pereżempju, għan-naħal tal-għasel, il-ġlieda kontra l-varroa u ż-żunżan bagħal Ażjatiku hija ta' ħassib ewlieni għal dawk li jrabbu n-naħal b'mod professjonali, li qed jittamaw għal soluzzjonijiet ġodda ta' trattament biex jipproteġu aħjar in-naħal tagħhom.

4.1.4. Il-KESE jinnota l-importanza tan-naħal domestiku, tal-pollinaturi selvaġġi u ta' insetti oħra għall-agrikoltura (dakkir tal-għelejjel, regolamentazzjoni naturali tal-organiżmi ta' ħsara, eċċ.). Huwa jsemmi l-eżempju tas-sħubijiet ta' benefiċċju għal kulħadd bejn il-bdiewa u dawk li jrabbu n-naħal, bħal "Adotta kaxxa tan-naħal" ([19]), imnedija mill-bdiewa. Fil-fatt, il-bdiewa li jadottaw kaxxa tan-naħal jagħtu attenzjoni partikolari lill-protezzjoni tan-naħal meta jwettqu trattamenti fitosanitarji mmirati għall-protezzjoni tal-għelejjel tagħhom. Ikun meħtieġ ukoll li jiġi żviluppat tagħmir tat-tip "ApiAlert" ([20]), li jippermetti li tingħadd il-mortalità tal-friegħ naħal u li jiġu identifikati b'mod oġġettiv l-kawżi reali tal-mortalità tagħhom.

4.2. Fir-rigward tat-talba tal-IĊE għat-"treġġigħ lura tal-ekosistemi naturali fiż-żoni agrikoli biex il-biedja ssir mezz għall-irkupru tal-bijodiversità":

([19]) Le Betteravier. Quand 14 agriculteurs de l'Aisne deviennent apiculteurs (Meta 14-il bidwi minn Aisne bdew irabbu n-naħal – mhux disponibbli bil-Malti).

([20]) 20 Minutes. Toulouse: Pour suivre la mortalité des abeilles, BeeGuard met au point un compteur vidéo sur ses ruches connectées (Toulouse: Biex tiġi mmonitorjata r-rata ta' mwiet tan-naħal, BeeGuard installat kalkulatur vidjow fuq il-kaxxi tan-naħal konnessi tagħha – mhux disponibbli bil-Malti).

4.2.1. Il-KESE jenfasizza li l-attività tal-bniedem, bħal ċerti prattiki agrikoli, tagħmel parti mill-kawżi għat-tnaqqis tal-pollinaturi u tal-bijodiversità, iżda li l-agrikoltura tista' tkun ukoll soluzzjoni. Pereżempju, jixtieq jara aktar appoġġ għal proġetti bħat-tħawwil mill-ġdid ta' ringieli ta' sġajriet jew l-iżvilupp mill-bdiewa ta' riżorsi li jipproduċu l-għasel, sabiex jiġu rikonoxxuti bħala atturi fis-salvagwardja tan-naħal u l-bijodiversità. Barra minn hekk, se jkun essenzjali li l-bdiewa jitħallsu aħjar għas-servizzi ekosistemiċi li jipprovdu, sabiex jiġu appoġġjati fit-twettiq ta' tali proġetti.

4.2.2. Il-KESE jinnota l-ambizzjoni qawwija tal-KE li l-agrikoltura ssir mezz ta' restawr tal-bijodiversità, bl-objettivi u l-miżuri tal-"Istrateġija għall-Bijodiversità" u l-istrateġija "Mill-Għalqa sal-Platt" u l-abbozz ta' Regolament dwar ir-restawr tan-natura, u jinsab imħasseb dwar ir-rispett tas-sovranità tal-ikel tal-Unjoni Ewropea.

4.2.3. Il-KESE jqis li għandhom jiġu promossi wkoll approċċi volontarji għall-inizjattivi agrikoli favur il-pollinaturi jew il-bijodiversità li qed jinfirxu madwar l-Ewropa. Pereżempju, fi Franza, il-FNSEA ppubblikat kompendju ta' inizjattivi agrikoli favur il-pollinaturi ([21]). Bl-għan li jiġu mmultiplikati l-prattiki tajbin "Api-Agri", hija tidentifika inizjattivi volontarji fi Franza favur il-pollinaturi, filwaqt li tiġbor eżempji ta' ispirazzjoni, pożittivi u prammatiċi. Fuq l-istess bażi, tnediet kampanja ta' komunikazzjoni bl-isem ta' "10 bee-friendly recommendations for your farm" ([22]) fl-2018 fid-Danimarka. Din tippromovi diversi inizjattivi volontarji li l-bdiewa jistgħu jieħdu fil-livell tal-azjenda agrikola tagħhom, bħat-tħawwil ta' ringieli ta' sġajriet, it-tħawwil ta' flanni tal-fjuri, jew saħansitra l-limitazzjoni ta' raxx li jinfirex bir-riħ waqt l-applikazzjoni ta' prodotti għall-protezzjoni tal-pjanti, permezz ta' bexx li jsir f'kundizzjonijiet klimatiċi xierqa (eż. riħ ħafif) jew bl-użu ta' sistemi li jnaqqsu l-firxa bir-riħ.

4.2.4. Il-KESE jqis li biex l-ekosistemi naturali fiż-żoni agrikoli jerġgħu jiġu rrestawrati, il-KE se jkollha tiddependi minn sett ta' lievi: iż-żamma u r-restawr tal-infrastrutturi agroekoloġiċi, id-diversifikazzjoni tal-uċuħ tar-raba' biex jiġi promoss it-tkabbir ta' uċuħ tar-raba' f'forma ta' mużajk fil-pajsaġġ, l-iżvilupp tal-agroforestrija, tal-biedja organika u tal-prodotti li jġorru marka ta' identifikazzjoni tal-kwalità u tal-oriġini, iż-żamma ta' mergħat permanenti, it-tnaqqis tal-użu u l-impatti tal-pestiċidi, eċċ.

4.3. Fir-rigward tat-talba tal-IĊE għar-"riforma tal-agrikoltura billi tingħata prijorità lill-biedja fuq skala żgħira, diversa u sostenibbli, b'appoġġ għal żieda malajr fil-prattika agroekoloġika u organika, u li tippermetti taħriġ u riċerka indipendenti mill-bdiewa fuq il-biedja tal-pestiċidi u mingħajr OMĠ":

4.3.1. Il-KESE jiġbed l-attenzjoni li jeżisti rapport ta' 300 espert minn 23 Stat Membru, li analizzaw l-impatti potenzjali tal-PAK futura fuq il-protezzjoni u r-restawr tal-bijodiversità ([23]). Ix-xjentisti fformulaw proposti konkreti biex itejbu l-impatt tal-PAK fuq il-bijodiversità u jappoġġjaw lill-bdiewa f'din it-tranżizzjoni. Il-KESE jirrakkomanda li l-KE u l-Istati Membri jisiltu ispirazzjoni minn dan meta jirriformaw il-PAK, li hija għodda b'saħħitha għar-riforma agrikola.

4.3.2. Madankollu, il-KESE jqis li t-tranżizzjoni agroekoloġika u t-titjib tal-bijodiversità ma jistgħux isiru biss minn Brussell permezz tal-PAK, u jenfasizza wkoll l-importanza tal-livell lokali. Fil-fatt, biex ikun hemm adattament għall-karatteristiċi speċifiċi tar-reġjuni, għandhom jiġu żviluppati wkoll soluzzjonijiet lokali mal-bdiewa u s-sidien tal-art.

4.3.3. Barra minn hekk, il-KESE jixtieq jenfasizza l-impenn tiegħu fit-tfittxija ta' alternattivi effettivi, sabiex l-ebda bidwi ma jitħalla mingħajr soluzzjoni. Għalhekk jixtieq iħeġġeġ aktar il-biedja ta' preċiżjoni, il-biedja diġitali, il-kontroll bijoloġiku, ir-robotika, iżda wkoll l-agroekoloġija, b'komponent finanzjarju sinifikanti għall-iżvilupp tar-riċerka, l-innovazzjonijiet u l-adozzjoni tagħhom b'mod konkret mis-setturi u mill-bdiewa.

4.3.4. Il-KESE jirrikonoxxi l-importanza tat-trobbija tan-naħal bħala settur ekonomiku f'ħafna Stati Membri, li jikkontribwixxi b'mod partikolari għall-iżvilupp rurali u ż-żamma tal-popolazzjonijiet lokali. Fid-dawl tan-nuqqas ta' produzzjoni tal-għasel fl-Ewropa, għandu jiżdied l-appoġġ għat-trobbija tan-naħal u l-isfruttar ekonomiku tal-għasel u prodotti oħra tal-miġbħa (polline, xama', royal jelly, eċċ.), biex tinżamm trobbija tan-naħal professjonali u favur l-ambjent, li tkun kapaċi tissodisfa l-ħtiġijiet tal-konsum tal-għasel tal-Ewropa. Il-KESE jenfasizza wkoll l-importanza li dawk li jrabbu n-naħal jingħaqdu f'organizzazzjonijiet professjonali biex jistrutturaw lilhom infushom aħjar u jiddefendu l-interessi tal-apikultura Ewropea b'mod aktar effettiv. B'mod partikolari, jixtieq li l-KE taħtaf l-opportunità tar-reviżjoni li jmiss tad-Direttiva dwar l-Għasel sabiex issaħħaħ it-tikkettar u t-traċċabbiltà tal-għasel, sabiex jiġu miġġielda b'mod aktar effettiv il-frodi u l-importazzjonijiet minn pajjiżi terzi li ma jissodisfawx l-istandards tagħna, li jdgħajfu l-produzzjoni Ewropea tal-għasel.

([21]) EFSA, 2022. Recueil des initiatives agricoles favorables aux pollinisateurs (Kompendju ta' inizjattivi agrikoli favorevoli għall-pollinaturi — mhux disponibbli bil-Malti).

([22]) Kunsill Daniż għall-Agrikoltura u l-Ikel, 2018. 10 bee-friendly recommendations for your farm (10 rakkomandazzjonijiet favur in-naħal għar-razzett tiegħek – mhux disponibbli bil-Malti).

([23]) Pe'er et al., 2022. How can the European Common Agricultural Policy help halt biodiversity loss? Recommendations by over 300 experts. (Kif tista l-Politika Agrikola Komuni Ewropea tgħin twaqqaf it-telf tal-bijodiversità? Rakkomandazzjonijiet minn aktar minn 300 espert — mhux disponibbli bil-Malti).

4.3.5. Fl-aħħar nett, sabiex it-tranżizzjoni agroekoloġika tkun aċċettabbli għall-bdiewa Ewropej, il-KESE jirrakkomanda li l-KE timplimenta malajr ir-reċiproċità tal-istandards, sabiex tillimita d-distorsjonijiet fil-kompetizzjoni għall-bdiewa Ewropej.

Brussell, il-15 ta' Diċembru 2022.

Christa SCHWENG
Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew